Toelichtende notitie bij consultatie MRDH-voorstellen juli 2014

De afgelopen raadsperiode is in nauwe samenspraak met de gemeenteraden gewerkt aan het vormgeven van de samenwerking tussen de 24 gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Met deze notitie willen we de Metropoolregio Rotterdam Den Haag kort bij u introduceren, een aantal besluiten en de bijbehorende documenten ter consultatie aan u voorleggen en het vervolgproces schetsen.

De Tweede Kamer heeft op donderdagnacht 3 juli jl het wetsvoorstel licht gewijzigd aangenomen. Het wetsvoorstel is licht gewijzigd omdat de kamer wil kunnen voorkomen dat er meer dan twee vervoerregio's worden ingesteld. De Eerste Kamer zal het wetsvoorstel na het zomerreces behandelen. De gemeenschappelijke regeling treedt in werking na aanvaarding van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer en nadat alle 24 gemeenten ermee hebben ingestemd. Daarna kan het Algemeen Bestuur worden benoemd.

Indien de wet onverhoopt later dan 1 januari 2015 in werking treedt, blijft de Wgr-plus gehandhaafd. De inzet is om ook dan op 1 januari 2015 te kunnen starten met de uitvoering van de inhoudelijke agenda's. Daarom bereiden de DB's van de stadsregio's een overgangsregime voor, binnen de bestaande juridische kaders van de Wgr-plus.

Korte schets bij de achtergrond en het waarom van de metropoolsamenwerking
De Metropoolregio Rotterdam Den Haag, als kerngebied van de zuidelijke Randstad, is samen met de regio's Amsterdam en Eindhoven een van de kurken waar de Nederlandse economie op drijft. De economische kracht van de regio is groot: een sterke internationale oriëntatie, een diverse economische structuur met sterke (top-) sectoren zoals het havencomplex (logistiek, chemie, energie en waterbouw), de greenports, internationaal recht, vrede en veiligheid en de medische sector, vier topuniversiteiten en meerdere hogescholen en een hoog voorzieningenniveau, zowel in de steden als in de groene gebieden die op korte afstand van de stadscentra gelegen zijn.

Desondanks blijven de economische prestaties structureel achter: de werkloosheid in onze regio ligt langjarig boven het landelijk gemiddelde. Ook groeit onze regio minder snel dan vergelijkbare regio's in Nederland en daarbuiten. Tot slot verliezen meerdere beeldbepalende sectoren in onze regio aan competitief vermogen – hier is de noodzaak tot een innovatieve vernieuwingsslag groot om ook in de toekomst concurrerend te blijven.

Verzilveren van de kansen en succesvol het hoofd bieden aan de uitdagingen, vraagt om nieuw elan in de regionale samenwerking: op een hoger schaalniveau, met een hoger ambitieniveau, met meer gezamenlijke slagkracht en met een grotere en meer structurele betrokkenheid van de gemeenten zelf. Die constatering is het startpunt geweest voor het vormgeven van de metropoolsamenwerking in de vorige raadsperiode. Het proces kreeg een extra impuls toen het kabinet besloot tot afschaffing van de wgr-plusregio's Stadsgewest Haaglanden en Stadsregio Rotterdam. Rijkstaken op het gebied van verkeer en vervoer, die de plusregio's nu uitvoeren, wil het kabinet in de Randstad toewijzen aan twee vervoerregio's. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag wordt één van die vervoerregio's. Over de benodigde wetswijziging wordt de komende maanden in het parlement besloten, met 1 januari 2015 als beoogde ingangsdatum van de nieuwe wet.

Toelichting op het gevolgde proces en genomen besluiten in de afgelopen collegeperiode
In de afgelopen raadsperiode is met de colleges en gemeenteraden in de 24 gemeenten in het MRDH-gebied een intensief proces doorlopen om de metropoolsamenwerking gezamenlijk vorm te geven. Onder meer door de oprichting van het Bestuursforum MRDH is ervoor gezorgd dat alle gemeenten nauw zijn betrokken bij de totstandkoming van de metropoolvoorstellen. Het Bestuursforum is het bestuurlijk platform dat de totstandkoming van de metropoolvoorstellen bestuurlijk begeleidt en waarin elke gemeente bestuurlijk is vertegenwoordigd.

In het najaar van 2013 is een definitief voorstel voor het aangaan van een gemeenschappelijke regeling aan de 24 gemeenten gestuurd. Inmiddels hebben 21 gemeenten de regeling getroffen. In de resterende drie gemeenten is het belang van metropoolsamenwerking of deelname aan de gemeenschappelijke regeling MRDH opgenomen in het coalitie- of bestuursakkoord. De gemeenschappelijke regeling waar de gemeenten mee hebben ingestemd voorziet in een koppositie voor de gemeenteraden. Mede op basis van de ontvangen reacties op de voorstellen, zijn diverse mechanismen ingebouwd om aan de gewenste koppositie recht te doen: het werken met zienswijzeprocedures bij alle belangrijke besluiten, het instellen van adviescommissies van gemeenteraadsleden voor verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat, de instelling van een rekeningencommissie, een horizonbepaling, een evaluatie van de samenwerking na twee jaar en het aanscherpen van de bepalingen over uittreden zijn daar voorbeelden van. Andere zaken die vanuit de reacties van de gemeenteraden zijn geregeld zijn uitbreiding van het DB naar 5 leden en de inhoudelijke focus van de samenwerking op verkeer & vervoer en economisch vestigingsklimaat.

Toelichting op de bijlagen
De gemeenschappelijke regeling MRDH treedt in werking op het moment dat alle 24 gemeenten ermee hebben ingestemd en de Eerste Kamer heeft besloten over de wet afschaffing plusregio's, de wet die de introductie van vervoerregio's in de Randstad organiseert en daarmee een belangrijke wettelijke basis vormt onder de voorgestelde gemeenschappelijke regeling MRDH. De beoogde datum van inwerkingtreding van de nieuwe wet is 1 januari 2015. Dat is ook het moment waarop de wettelijke taken op het gebied van verkeer en vervoer overgaan van de huidige stadsregio's naar de MRDH.

Ter aanvulling op het genomen besluit tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling, consulteren wij de gemeenteraden, vóórdat de regeling MRDH in werking treedt, over de volgende voorstellen:

a. Agenda Economisch Vestigingsklimaat
b. Strategische Bereikbaarheidsagenda
c. de ontwerpbegroting
d. verordeningen en regelingen.

Tijdens de constituerende vergadering van het AB MRDH zullen de begroting, de inhoudelijke agenda's en de overige verordeningen en regelingen, na verwerking van de gemeentelijke zienswijzen, worden vastgesteld. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen om de MRDH-organisatie van start te laten gaan.

Onze inzet is om op 1 januari 2015, als de wet in werking treedt, echt operationeel te zijn. Indien de wet onverhoopt later dan 1 januari 2015 in werking treedt, blijft de Wgr-plus gehandhaafd. Vanwege de maatschappelijke urgentie en om zekerheid aan het personeel van de stadsregio's te kunnen bieden, zullen in die situatie de stadsregio's een programma-organisatie inrichten en starten met de uitvoering van de inhoudelijke agenda's. Daarvoor bereiden de DB's van de stadsregio's een overgangsregime voor, binnen de bestaande juridische kaders van de Wgr-plus. Behalve op de inhoudelijke agenda's zal het overgangsregime ook gebaseerd worden op de ontwerpbegroting 2015 van de MRDH.

Het Bestuursforum heeft de voorzitters mandaat verleend om een voordracht te doen voor de benoeming van de secretaris-directeur. De Bijzondere Ondernemingsraad heeft daarbij een adviesrecht. Het betreft een voorgenomen benoeming die door het Algemeen Bestuur moet worden bekrachtigd. Het Bestuursforum heeft ingestemd met de voorgenomen benoeming van W. Benschop als beoogd directeur Vervoersautoriteit en L. Vokurka als beoogd directeur Economisch Vestigingsklimaat.

a. Agenda Economisch Vestigingsklimaat
In de afgelopen maanden is verder gewerkt aan de uitwerking en concretisering van de samenwerking op het gebied van economie in een Agenda Economisch Vestigingsklimaat. Hiertoe zijn gesprekken gevoerd met wethouders economie in alle 24 gemeenten, met vertegenwoordigers van bedrijven en kennisinstellingen in de regio, zijn wetenschappers op het gebied van regionale economie en metropoolontwikkeling gevraagd te adviseren over kansen en opgaven in onze regio en is met inzet vanuit de ambtelijke organisaties van de 24 gemeenten in het MRDH-gebied gewerkt aan de vertaling daarvan in een gezamenlijk economisch programma.

b. Strategische Bereikbaarheidsagenda
De Vervoersautoriteit MRDH (Va) geeft uitvoering aan de wettelijke taken die op het terrein van verkeer en vervoer door het Rijk worden belegd bij de vervoerregio Rotterdam Den Haag en plaatst dat binnen een breder kader. In 2013 is daarom gewerkt aan een Strategische Bereikbaarheidsagenda, waarin de uitgangspunten en ambities voor de Va zijn geformuleerd. Die agenda is opgesteld binnen de kaders van de strategische agenda van de MRDH en tot stand gekomen met inbreng vanuit de gemeenten en de stadsregio's. De Strategische Bereikbaarheidsagenda wordt in een later stadium verder uitgewerkt als input voor een beleidsdocument met de status van de huidige Regionale Verkeer- en Vervoersplannen (RVVP), zoals bedoeld in de Planwet verkeer en vervoer.

c. Ontwerpbegroting MRDH
Bijgevoegd treft u een integrale MRDH begroting aan met daarin de programma's Economisch Vestigingsklimaat, Verkeer en Openbaar Vervoer. De programmabegrotingen voor Verkeer en Openbaar Vervoer worden primair gefinancierd uit Rijksmiddelen via de Brede Doeluitkering (BDU) Verkeer en Vervoer. De programmabegroting Economisch Vestigingsklimaat wordt gefinancierd uit een gemeentelijke inwonerbijdrage. Het financieel kader dat werd meegegeven bij de besluitvorming over de gemeenschappelijke regeling ging uit van een inwonerbijdrage van maximaal € 2,95. Op basis van de ontvangen gemeentelijke reacties hierop en de verdere uitwerking van de Agenda Economisch Vestigingsklimaat gaat bijgaande begroting uit van een inwonerbijdrage van € 2,45 per inwoner. Dit is een reëel bedrag om de gezamenlijke economische ambities mee vorm te geven. Van

dit bedrag is minimaal €1,45 inwoner beschikbaar als programmabudget voor gezamenlijke programma's en projecten die voortvloeien uit de MRDH-samenwerking. Dit programmabudget wordt in de begroting indicatief verdeeld over de werkvelden die in de Agenda Economisch Vestigingsklimaat worden onderscheiden. Voor apparaatskosten is maximaal € 1,- per inwoner beschikbaar.

De gemeenteraden hebben van de huidige stadsregio's eerder dit jaar ook een begroting voor 2015 ontvangen. Die begrotingen zijn opgesteld op basis van de wettelijke verplichting om vóór 15 juli een vastgestelde programmabegroting aan de provincie te zenden. Bij de aanbieding hiervan is gemeenten gevraagd om de gevraagde inwonerbijdragen in de begroting op te nemen. Wanneer de MRDH een feit is per 1 januari 2015, hebben de deelnemende gemeenten die middelen beschikbaar voor de (lagere) bijdrage aan de MRDH. De stadsregio's worden vanaf die datum afgebouwd. De begrotingen van beide stadsregio's worden ingetrokken en vervangen door een liquidatiebegroting wanneer de MRDH-begroting wordt vastgesteld.

d. Verordeningen en regelingen MRDH
De bijgevoegde verordeningen bij de gemeenschappelijke regeling MRDH betreffen in het bijzonder de verordeningen die, conform de ontvangen gemeentelijke zienswijzen op de gemeenschappelijke regeling, garanderen dat de gemeenteraden het fundament van de metropoolsamenwerking vormen. Zie verder de bijgevoegde notitie verordeningen en regelingen

Toelichting op de gevraagde besluiten
Wij vernemen graag uiterlijk maandag 6 oktober uw reactie op de strategische agenda's, de ontwerpbegroting en de ontwerp-verordeningen.

De consultatieprocedure die nu wordt gestart is nog niet de formele zienswijze zoals bedoeld in de regeling; die kan immers pas plaatsvinden nadat de regeling formeel is ingegaan. Dat is het geval op het moment dat de Eerste Kamer de afschaffingswet plusregio's heeft aangenomen. Wij stellen voor om uw reacties op de bijgevoegde documenten niettemin als zodanig te beschouwen, zodat u zich niet twee keer over dezelfde documenten hoeft uit te spreken. We willen u daarom vragen om in uw reactie op de stukken expliciet te besluiten dat uw reactie kan worden beschouwd als een formele zienswijze zoals bedoeld in artikel 2.1 van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Slot
Vanzelfsprekend zijn we bereid om de voorstellen nader toe te lichten.

We zien uit naar uw reactie en hopen op een productieve, resultaatgerichte en plezierige samenwerking in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Bijlagen:
- Agenda Economisch Vestigingsklimaat, inclusief werkprogramma
- Strategische Bereikbaarheidsagenda
- Ontwerpbegroting 2015 en meerjarenbeeld 2016 – 2018
- notitie verordeningen en regelingen
- Verordeningen en regelingen